

Jaarverslag 2008

Nederlandse Vereniging voor Hart en Vaatverpleegkundigen (NVHVV)
(vastgesteld door de ALV op 4 juni 2009)

Inhoud	Pagina
Voorwoord	3
1. Bestuurlijke zaken	4
2. Werkgroep Cordiaal	8
3. Werkgroep Communicatie	9
4. Werkgroep Congressen	10
5. Werkgroep Acute Cardiale Zorg	12
6. Werkgroep Verpleegkundigen en Hartfalen	13
7. Werkgroep Verpleegkundigen en Hartrevalidatie	15
8. Werkgroep Thoraxchirurgie	19
9. Werkgroep Vasculaire Verpleegkunde	21
10. Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek	23
11. Werkgroep Interventiecardiologie	25
12. Werkgroep ICD-begeleiders	27

Voorwoord

Voor u ligt het concept jaarverslag van de Nederlandse Vereniging voor Hart en Vaatverpleegkundigen (NVHVV) 2008. Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 4 juni 2009 wordt dit jaarverslag ter vaststelling aan de leden voorgelegd.

Ook dit jaar hebben veel actieve leden in de verschillende werkgroepen weer veel werk verzet. Het bestuur bedankt deze vrijwilligers hartelijk voor hun tomeloze en enthousiaste maar vooral ook professionele inzet. Zij vormen de pijlers van onze vereniging waar wij bijzonder trots op zijn. In dit jaarverslag geeft het bestuur samen met de werkgroepen een overzicht van hun activiteiten van het afgelopen jaar. Ik wens u veel leesplezier toe.

Stella Kuiken
Voorzitter NVHVV

1. Bestuurlijke zaken

Communicatie via congressen, website en Cordiaal

Ook het afgelopen jaar zijn veel items de revue gepasseerd. Hieronder volgen de hoofdlijnen. Inmiddels levert de NVHVV een bijdrage aan 3 grote congressen per jaar. Het betreft Quadriceps aan het begin van het jaar voor de chronisch complexe zorg, Venticare in het voorjaar voor de acute zorg verpleegkundigen en CarVasZ in het najaar voor alle cardiovasculair verpleegkundigen. Deze evenementen vormen een belangrijk contactmoment met onze achterban. Ook afgelopen jaar zijn deze congressen positief ontvangen door de deelnemers. CarVasZ werd in 2008 voor het eerst in het WTC in Rotterdam georganiseerd. Door bezoekers werd deze locatie zeer gewaardeerd. Wel was te merken dat CarVasZ moest concurreren met andere grote congressen die in dezelfde maand plaatsvonden.

Het jaarlijkse voorjaarscongres van de European Society of Cardiology (ESC) council on Cardio Vascular Nursing vond dit jaar plaats in Malmo in Zweden. Er waren ongeveer 290 cardiac care verpleegkundigen en nurse practitioners. Nederland was goed vertegenwoordigd, zowel bij de sprekers als bij de meer dan honderd ingezonden posterpresentaties. Ook in München op het World Congress of Cardiology was verpleegkundig Nederland goed vertegenwoordigd.

Naast onze professionele stand die bijdraagt in de professionele uitstraling van de vereniging is er de aangepaste website en ons vernieuwde vakblad Cordiaal die gezamenlijk een gerenommeerd communicatiemiddel vormen met onze leden. Daarnaast heeft de NVHVV een folder met betrekking tot de vereniging. In het kort kan men daarin vinden wat de NVHVV voor z'n leden kan betekenen, wat aandachtsgebieden zijn, en wat er georganiseerd wordt. Indien iemand een activiteit (congres, nascholing, enz.) organiseert waarbij de beroepsvereniging betrokken is of zou kunnen worden, kunnen deze folders bij het secretariaat opvragen.

Cordiaal blijft een zeer gewaardeerd vakblad, zowel onder de leden als onder instellingen. De redactie is ad-interim af en heeft in 2008 een aantal nieuwe enthousiaste en kundige leden mogen begroeten. Onder de bezielde leiding van hoofdredacteur Marja Veldhuijzen zit de vernieuwde redactie inmiddels stevig in het zadel. De vormgeving is in handen van Bert Hoogeveen en de eindredactie wordt verzorgd door Bep Franke. De contracten met hen worden ook voor 2009 gecontinueerd.

Bureauorganisatie

De bureauwerkzaamheden van de NVHVV werden wederom verzorgd door Mechtild Stavenuiter van Bureau Durante Causa. Zij verzorgt het complete NVHVV secretariaat waaronder de financiële administratie, bestuurssecretariaat en ledenadministratie. Tot grote tevredenheid van het bestuur vormt zij een belangrijke spil in onze vereniging. Sinds 2007 draagt Mechtild ook zorg voor het redactiesecretariaat van Cordiaal.

Ledenaantal

In 2008 is het ledenaantal van de NVHVV verder gegroeid naar bijna 1370 leden. Zowel CarVasZ en de CNE's zijn belangrijke activiteiten die nieuwe leden voortbrengen.

Scholing

Met de Baar Advies en Organisatie organiseerde in 2008 de CNE's voor Vascular Care. De NVHVV droeg de verantwoordelijkheid voor het inhoudelijke gedeelte, De Baar voor de sponsoring en organisatie van de cursussen. Alle drie de bijeenkomsten zijn naar ieders tevredenheid verlopen. De organisatie van de CNE's voor Hartfalen was in handen van CongressCare. De bijeenkomsten op zich zijn naar tevredenheid verlopen maar de kosten

waren onevenredig hoog. Besloten is dan ook om de CNE's in 2009 deels onder te brengen bij de Baar en deels in eigen hand te organiseren.

In 2008 is de derde groep studenten hart en vaatverpleegkundigen afgestudeerd aan de Hoge School Utrecht. Ook zij hebben met z'n allen de opleiding succesvol afgesloten. Als blijk van waardering en aanmoediging ontvingen niet-NVHVV-leden een jaar gratis lidmaatschap en NVHVV-leden korting op deelname aan CarVasZ.

De NVHVV, het Campina Institute en Pit Actief hebben al eerder opgetrokken in nascholingen. Campina Institute heeft inmiddels ook ervaring met E-learningmodules. Dit bestaat uit het besturen van enkele artikelen of een consensus en het vervolgens afleggen van een toets. In de leerstof zitten zowel wetenschappelijke informatie als praktijkgerichte informatie. Het systeem is gecertificeerd en studenten kunnen na het succesvol afronden van de toets accreditatie en/of studiepunten mee behalen. Voordeel: e-learning kan reguliere scholing vervangen, studenten kunnen het in hun eigen tijd doen en de kosten zijn laag. In het najaar van 2008 is met Pit Actief en Campina Institute gesproken over de mogelijkheid om de zorgstandaard vasculair risicomangement via e-learning aan te bieden en te implementeren. In 2009 zal hier verder uitvoering aan worden gegeven.

Erkenning CCopleiding.

De NVHVV merkte dat het onderscheid tussen de huidige vervolgscholingen op het terrein van de cardiac-care verpleegkundige zorg steeds groter werd. Dit vroeg om meer eenduidigheid en kwaliteit van deze vervolgopleiding.

Daarom heeft het bestuur van de NVHVV in januari 2007 contact gelegd met het bestuur van de Vereniging Brancheopleidingsinstituten Gezondheidszorg (VBG) om de mogelijkheden te verkennen om te komen tot een landelijke opleidingsregeling voor een Vervolgopleiding Cardiac Care Verpleegkundige (VCCV).

Beide verenigingen hebben vervolgens besloten in een gezamenlijk project aan dit doel te werken. Vanuit de verwachting dat het mogelijk moest zijn om op korte termijn minimale landelijke eisen op te stellen is er door vertegenwoordigers van beide verenigingen voortvarend gewerkt aan de beschrijving in concept van het deskundigheidsgebied en de eindtermen. Het bestuur van het CZO heeft 2007 besloten dat de VCCV in het CZO werd opgenomen. In het najaar van 2008 heeft de Kamer Verpleegkundige Vervolgopleidingen het deskundigheidsgebied voor de opleiding tot CC-verpleegkundige goedgekeurd. In het vervolg hierop zal de commissie de concept landelijke eindtermen formuleren en voorstellen ontwikkelen voor de overige bepalingen van de landelijke opleiding tot CC-verpleegkundige.

Projecten

Het Dagelijks Bestuur wil de NVHVV-gelden goed besteden. Zij heeft daarvoor de werkgroepen uitgenodigd om projectvoorstellen in te dienen aan de hand van een format. Het project richtlijnen heeft in 2007 het fiat gekregen om een start te maken. Het uiteindelijke doel van dit project is toepassing van richtlijnen door cardiovasculaire verpleegkundigen. De werkgroep ICD heeft in dit kader in 2008 het zorgpad ICD ontwikkeld en inmiddels gepubliceerd in Cordiaal. In 2009 zullen andere werkgroepen volgen. Aliënde van Goor werd in 2008 aangesteld als projectleider en begeleidt de werkgroepen in dit proces.

Quadriceps

Op 31 januari 2008 werd tijdens het 3^e Quadriceps symposium het convenant ondertekend door de vijf beroepsorganisaties. De vijf organisaties, verenigd onder de naam *QuadriCePS, Centraal Platform voor Samenwerking* zijn:

EADV, Eerste Associatie voor Diabetesverpleegkundigen

NVDA, Nederlandse Vereniging voor Doktersassistenten
NVHVV, Nederlandse Vereniging voor Hart en Vaat Verpleegkundigen
V&VN, Longverpleegkundigen
V&VN, Praktijkverpleegkundigen en praktijkondersteuners.
QuadriCePS stelt zich tot doel de complexe verpleegkundige zorg voor mensen met een chronische aandoening te verbeteren in de eerste en tweedelij.

Samenstelling bestuur per 31-12-2008

Mevrouw S. Kuiken, voorzitter (vanaf 1 oktober 2008, voorheen voorzitter werkgroep ACZ)
De heer Dr. M. Lenzen, penningmeester a.i. en voorzitter werkgroep WO (vanaf 30 mei 2008 penningmeester ad-interim, voorheen regulier penningmeester)
Mevrouw J.M.H.. Galema-Boers, lid dagelijks bestuur (tot 1 oktober 2008 voorzitter, vanaf 1 oktober 2008 als past-chair lid van het dagelijks bestuur)
De heer T. Hermans, bestuurslid (werkgroep Communicatie en webmaster)
Mevrouw P. Ninaber, bestuurslid sinds 17 december 2008 (voorzitter werkgroep HF)
Mevrouw C. Koppelaar, bestuurslid (voorzitter werkgroep Congressen)
Mevrouw D. Stolker, bestuurslid (afgevaardigde Nederlandse Hartstichting)
Mevrouw P. van Arkelen, bestuurslid (parttime voorzitter werkgroep HR)
Mw. D. Bosma, bestuurslid (parttime voorzitter werkgroep HR)
Mevrouw H GrandJean, bestuurslid (voorzitter werkgroep VV)
Mevrouw M. Veldhuijzen, (voorzitter werkgroep Cordiaal)
Mevrouw E. van der Kraats, bestuurslid (voorzitter werkgroep Thoraxchirurgie)
Mevrouw M. de Ronde, bestuurslid (voorzitter werkgroep interventiecardiologie)
Mevrouw E. Postelmans, bestuurslid (voorzitter werkgroep ICD begeleiders)
Mevrouw L. Notenboom, bestuurslid sinds 17 december 2008 (voorzitter werkgroep ACZ)

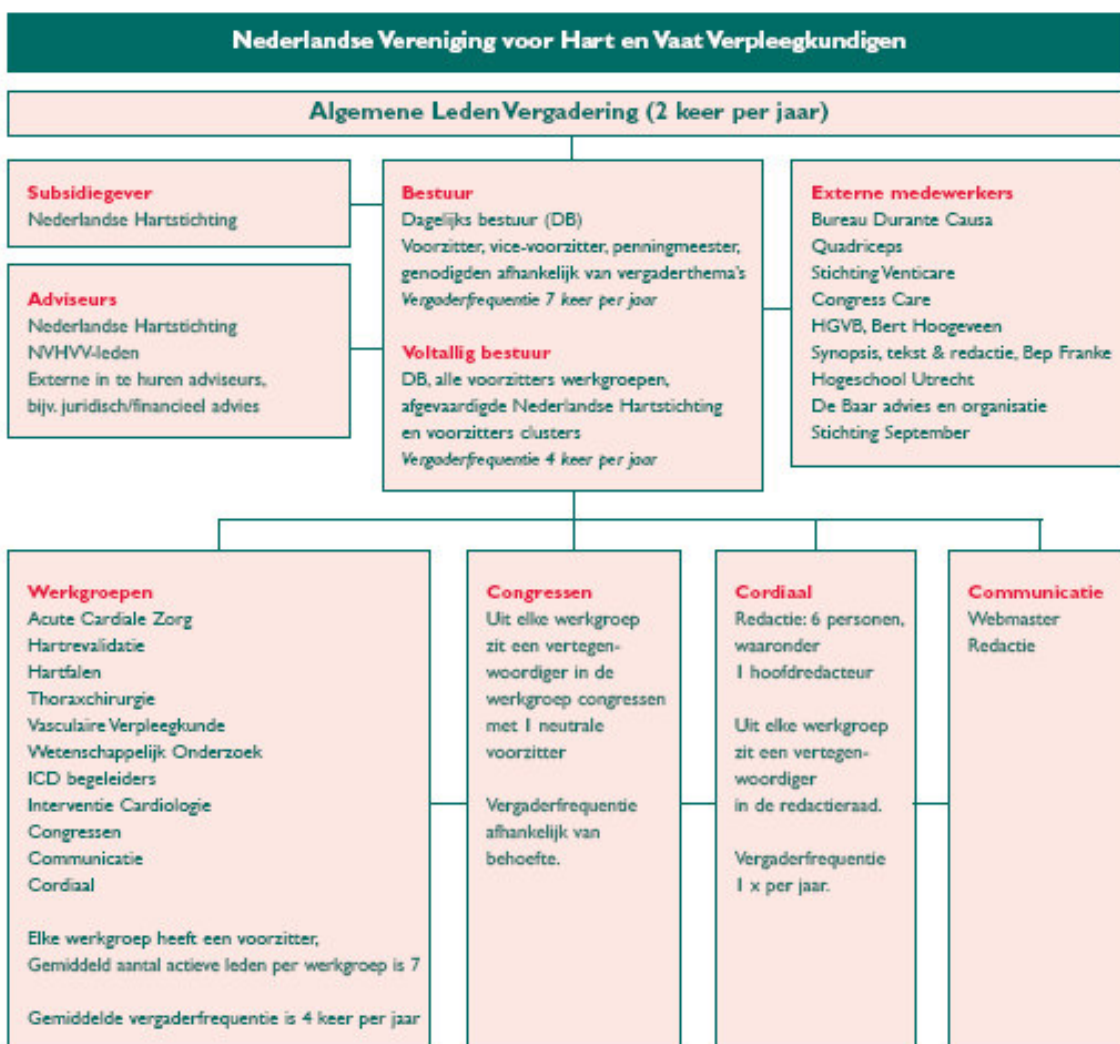
Vertrekkende bestuursleden tijdens verslagjaar

Mevrouw J. Janssen-Boyne, bestuurslid (tot 17 december 2008 voorzitter werkgroep HF)

Vacature:

Penningmeester

NVHVV structuur

2. Werkgroep Cordiaal

Cordiaal, het vakblad van de Nederlandse Vereniging voor Hart- en Vaatverpleegkundigen, behaalde in 2008 haar 29ste Jaargang sinds 1980.

Doel

Het Vakblad Cordiaal draagt bij aan de verdere professionalisering van verpleegkundigen die werkzaam zijn op het gebied van hart- en vaatziekten. Dit doet zij door middel van deskundigheidsbevordering via artikelen met achtergrondinformatie over ziekte, behandeling en begeleiding en via informatieverschaffing over actuele ontwikkelingen.

Activiteiten

In 2008 heeft de redactie volgens plan in totaal vijf uitgaven gerealiseerd. Cordiaal verschijnt in een oplage van 1.650 exemplaren. De leden van de NVHVV ontvangen Cordiaal als onderdeel van hun lidmaatschap van de vereniging. Het particuliere lidmaatschap via de uitgever is opgeheven.

Het vakblad Cordiaal besteedde in 2008 aandacht aan actuele ontwikkelingen en gebeurtenissen op het gebied van hart- en vaataandoeningen. Het betreft zowel onderzoek, patiëntenvoorlichting, congresverslagen, nieuwe methoden en technieken alsook boekrecensies. Ook worden er in elke Cordiaal één tot twee pagina's gereserveerd voor het Verenigingsnieuws en is er uitgebreid verslag gedaan door de redactieleden van de diverse (inter-)nationale congressen en symposia. Vanuit de werkgroepen van de NVHVV werd regelmatig verslag gedaan van de laatste ontwikkelingen, nieuws en andere wetenswaardigheden. De werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek vulde weer de Rubrieken 'Onderzoek...de theorie' en 'Onderzoek...nu de praktijk'.

Samenstelling van de redactie

De redactie vergadert vijf maal per jaar. De redactieraad vergadert 1 keer per jaar met de redactie.

Leden van de werkgroep Cordiaal

Marja Veldhuijzen, voorzitter
Titia Rietema, Vice-voorzitter
Martje van der Wal, redactielid
Jeroen Hendriks, redactielid
Nico van de Berg, redactielid
Eelkje Wolf, redactielid
Gert Fleer, redactielid sinds december 2008
Bep Franke (eindredacteur)

Redactieraad Cordiaal

Josiane Boyne (Werkgroep Hartfalen)
Nico van den Berg (Werkgroep Interventiecardiologie)
Anne-Margreet van Dishoeck (Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek)
Eric Hendriks (Werkgroep Hartfalen)
Toon Hermans (Werkgroep Communicatie, webmaster)
Bob Hooijmsma (Werkgroep Acute Cardiale Zorg)
Colinda Koppelaar (Werkgroep Congressen)
Eveliena van de Kraats (Werkgroep Thoraxchirurgie)
Elize Prins (Werkgroep Vasculaire Verpleegkunde)
Anneke Venema (Werkgroep Hartrevalidatie)
Lenneke Verdouw (Werkgroep Vasculaire Verpleegkunde)
Agnes Muskens (Werkgroep ICD-begeleiders)
Ron Bakker (lid redactieraad)

3. Werkgroep Communicatie

De webmaster heeft in 2008 aan diverse werkgroepleden een cursus gegeven om de werkgroepeigen pagina's zelf te kunnen onderhouden. Ook werd de lay-out van de website verfijnd en uitbereid.

De mogelijkheid voor leden om zelf een password te generen om als lid te kunnen inloggen, is door technische redenen en tot grote teleurstelling nog steeds niet gerealiseerd. Hiertoe is een aanpassing in de software van het ledenadministratiepakket noodzakelijk. Eind 2008 ontvingen wij bericht van de leverancier dat de noodzakelijke aanpassingen niet in een update doorgevoerd zouden worden. Dergelijke aanpassingen doen ze pas als de vraag hiernaar hoog is. Dit bleek niet het geval. Begin 2009 is naar een maatwerkoplossing gezocht en dit verkeert nog in een testfase. Hiermee lijkt er toch uitzicht dat voor de zomer een oplossing komt voor de technische problemen en leden zelf hun gegevens, zoals inschrijfnummer en adresgegevens kunnen inzien en hun adresgegevens zelf kunnen wijzigen. Hieraan gekoppeld is de mogelijkheid voor leden en instellingen om Cordiaal digitaal te kunnen inzien via een inlogcode.

We zijn ook nog steeds op zoek naar vrijwilligers die mee willen helpen de website te onderhouden. Veel kennis is niet nodig, het helpt al als iemand structureel meekijkt naar de kwaliteit van de informatie en taalgebruik. Daarmee ondersteun je ons al in belangrijke mate wat de website betreft.

Toon Hermans (webmaster)

4. Werkgroep congressen

De werkgroep congressen heeft in 2008 het vijfde CarVasZ congres georganiseerd. Ditmaal op een nieuwe locatie. Van de Reehorst in Ede, zijn we verhuisd naar het WTC in Rotterdam. Dat is qua locatie zeer goed bevallen. Helaas is CarVasZ dit jaar maar bezocht door 612 deelnemers. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Er waren verschillende concurrerende congressen rond dezelfde tijd georganiseerd. (Vlaams-Nederlands cathlab congres, preventie congres van Unilever/Hartstichting, Hartfalendag van de NVVC en een echocongres waar alle hartfalenverpleegkundigen voor waren uitgenodigd). Een andere optie is dat de locatie als minder centraal ervaren werd, hier zijn echter geen aanwijzingen voor gevonden. Omdat we ervan uitgaan dat de terugloop van deelnemers eenmalig was is er toch voor gekozen CarVasZ 2009 weer in het WTC te laten plaatsvinden. In 2008 is wederom een actieve bijdrage geleverd aan het Venticare programma. De sessies waren goed bezocht en de evaluatie met Venticare is naar tevredenheid verlopen. Het afgelopen jaar is actief meegedacht voor de invulling van het Quadricepscongres.

Bijeenkomsten

In 2008 kwam de werkgroep 5 keer bij elkaar voor overleg en heeft zij de programma's voor congressen voorbereid. Naast deze bijeenkomsten zijn er diverse extra bijeenkomsten geweest met de congresorganisatie Congress Care waaronder de jaarlijkse evaluatie met het dagelijks bestuur. Eén persoon van de congrescommissie is afgevaardigd naar de vergaderingen van de congrescommissie van Quadriceps (5x per jaar)

Resultaten

In 2008 heeft de werkgroep congressen het programma verzorgd voor het 5e CarVasZ congres in het WTC in Rotterdam. Hét eigen congres van de NVHVV met één plenaire en 27 parallelsessies, afgestemd op de diverse doelgroepen binnen de cardiovasculaire zorg. Nieuw dit jaar was de organisatie van 3 workshops, die maximaal bezocht werden. Verder heeft de werkgroep de samenwerking met de Nederlandse Hartstichting en de eerste lijn geïntensiveerd, beide waren ook met sprekers vertegenwoordigd op het congres. De samenwerking met de nieuwe werkgroepen, interventieverpleegkundigen en ICD-verpleegkundigen, is goed verlopen. Dit geldt ook voor de bekende samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Neurologie Verpleegkundigen (NVNV), die weer een heel dagprogramma verzorgden op het CarVasZ congres. Helaas is het dit jaar nog niet gelukt een Engelstalige spreker op het CarVasZ congres te laten spreken. Dit blijft nog wel een wens van de congrescommissie.

Daarnaast was de werkgroep verantwoordelijk voor een gedeelte van het programma voor Venticare, het congres voor de acute zorg. Het programma besloeg 2 hele dagen. De participatie binnen het Quadriceps congres heeft dit jaar geleid tot een drietal sessies die verzorgd worden door de NVHVV. Een vierde sessie kwam tot stand in samenwerking met de NVHVV.

Communicatie met het bestuur

De voorzitter van de werkgroep overlegt met het bestuur van de NVHVV over de activiteiten en de werkwijze van de werkgroep congressen. I.p. woont zij de vergaderingen van het voltallige bestuur bij, of laat zich vertegenwoordigen door iemand van de commissie.

Communicatie met de NVHVV leden

Via Cordiaal en de website van het congres www.carvasz.nl worden de NVHVV leden op de hoogte gebracht van de activiteiten van de werkgroep congressen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat bezoekers van deze website suggesties kunnen indienen voor onderwerpen voor het volgende congres. Regelmatig worden er door de diverse leden van de werkgroep, stukjes geschreven in Cordiaal, waarin de activiteiten besproken worden die plaats gaan

vinden tijdens de congressen Venticare en CarVasZ. Verder vindt communicatie ook plaats via de website www.nvhvv.nl .
Met exploratie van de mogelijkheid van e-learning als communicatiemiddel is nog niet begonnen in 2008.

Samenstelling werkgroep

De werkgroep congressen bestond in 2008 uit 9 personen. De voorzitter, Ingrid Wolbert, is afgetreden en Colinda Koppelaar heeft haar plaats ingenomen. Uit iedere werkgroep neemt 1 vertegenwoordiger deel aan de werkgroep congressen, zodat zo goed mogelijk afstemming plaats vindt tussen de verschillende werkgroepen m.b.t het samenstellen van de diverse programma's.

Werkgroepleden

Carla Wassenaar (werkgroep vasculaire zorg)
Annelies Helsloot (werkgroep acute zorg)
Colinda Koppelaar (voorzitter)
Mariette Borgemeester (cath.lab.medewerkers)
Resy Verheijen (werkgroep ICD verpleegkundigen)
Patricia Ninaber (werkgroep hartfalen)
Gea Otten (werkgroep thoraxchirurgie)
Henri v.d.Wetering a.i. (werkgroep onderzoek)
Myriam Zootjes (werkgroep hartrevalidatie tot april 2008)
Monique Renema-Klijn (werkgroep hartrevalidatie vanaf april 2008)

Verder werd de NVNV wederom vertegenwoordigd door Karin Kanselaar.

5. Werkgroep Acute Cardiale Zorg

In het jaar 2008 heeft de Werkgroep Acute cardiale Zorg een wisseling gehad binnen het team. Stella Kuiken gaat onze werkgroep verlaten en toegetreden tot onze werkgroep is Ronald Schmeddes.

Daarbij zijn een aantal verschuivingen geweest van taken binnen de werkgroep, notuleren heeft Bob overgenomen van Annelies en voorzitterschap heeft Lieke overgenomen van Stella.

Er lopen diverse projecten zowel met een langdurig karakter, denk aan erkenning CC opleiding, alsook korte projecten, inventarisatie CC afdelingen Nederland en nieuwe projecten zoals scholing in overleg met de Baar.

De uitgangspunten van de werkgroep zijn de doelstellingen van de NVHV. Wij werken nauw samen met andere werkgroepen van de NVHV en het bestuur waarbij wij aan onze doelen en activiteiten invulling geven. De werkgroep blijft alert op de professionalisering van de verpleegkundige werkzaam op het terrein van de acute cardiale zorg. Tevens zal de werkgroep nagaan of de kwaliteit van de zorg aan de patiënt, tijdens de acute fase van zijn of haar ziekte, kan worden verbeterd.

Activiteiten

- Deelname werkgroep Congressen, Annelies Helsloot
- Deelname werkgroep Cordiaal, Bob Hooijsma
- Deelname werkgroep Website, Peter Meijlis
- Deelname overleg met CZO erkenning CC opleiding, Lieke Notenboom
- Opstarten scholing in overleg met de Baar, Peter Meijlis
- Vertalen van richtlijnen European Society of Cardiology naar de CC verpleegkundige zorg in Nederland, allen
- Actief werven van nieuwe leden voor de werkgroep, allen
- Het uitdragen van de missie en doelstellingen van de werkgroep en de NVHV, allen
- Een actieve bijdrage leveren aan het bestuur van de NVHV aangaande inhoudelijke activiteiten van het cluster acute zorg
- Deelname aan congressen op het terrein van de acute zorg om enerzijds bekendheid te geven aan de werkgroep, anderzijds om aan de activiteiten van de werkgroep inhoud te kunnen geven

Leden

- Annelies Helsloot, IC verpleegkundige, Intensive Care Cardiologie Erasmus MC, Rotterdam
- Lieke Notenboom, IC en SEH verpleegkundige, MMC, Veldhoven (voorzitter en penningmeester)
- Bob Hooijsma, CC verpleegkundige, CCU Medisch Spectrum Twente, Enschede (secretaris)
- Peter Meijlis, CC verpleegkundige en Research vpk Antonius Ziekenhuis, Sneek
- Ronald Schmeddes, Hfd Verpleegkundige CCU AMC, Amsterdam

6. Werkgroep Verpleegkundigen en Hartfalen

Doel van de werkgroep

De werkgroep Verpleegkundigen en Hartfalen heeft als doel om de ontwikkelingen op het gebied van hartfalen op de voet te volgen, en deze kennis uit te dragen. Tevens vervullen we een netwerkfunctie en vormen een informatiepunt, waarbij we ernaar en streven om – door kennis te delen – de deskundigheid van de verpleegkundigen betrokken bij de zorg voor patiënten met hartfalen op een hoog niveau te brengen.

Activiteiten deskundigheidsbevordering

De Continuing Nursing Education is ook dit jaar weer een succes gebleken. De scholingen worden druk bezocht en het enthousiasme van de deelnemers is groot. Het Carvasz congres – met dit jaar als thema “Hoe houden we het hart kloppend?” - vond dit jaar plaats in Rotterdam en werd wederom druk bezocht. Het programma bleek middels een evaluatie goed gewaardeerd. Aan de Hogeschool Utrecht werd de uitstroommodule hartfalen door de cursisten wederom prima gewaardeerd en is inmiddels de vierde jaargang ingegaan.

Activiteiten netwerkfunctie

In het voorbije jaar werden wederom drie nieuwsbrieven verspreid met een hoge informatieve nieuwsaarde. De brief wordt gebruikt om elkaar te informeren – maar soms ook om hulp in te roepen - over lopende zaken, vragen m.b.t. afstudeerprojecten, verslagen van afgeronde studies, projecten en onderzoeken.

De website is een medium waarvan goed gebruik van wordt gemaakt. De werkgroep zorgt voor een regelmatige update van de informatie en zet de website steeds meer in als informatief medium.

De nieuwsbrieven en de website worden tevens gebruikt als medium om collega's te informeren over aanstaande symposia en congressen.

Het volgen van de ontwikkelingen op het gebied van hartfalen

De werkgroepleden brengen verslag uit over de ontwikkelingen op het gebied van hartfalen, die op congressen zijn gepresenteerd. De werkgroepleden houden elkaar op de hoogte, welke congressen eraan komen en waar de werkgroep een aandeel in zou kunnen hebben. Verder vindt er informatie uitwisseling plaats over onderzoeken, die op het gebied van hartfalen van belang zijn.

Activiteiten publiciteit/lezingen

De werkgroep is vertegenwoordigd in de redactieraad van de cordiaal en is – per jaar - verantwoordelijk voor het publiceren van een artikel.

De redactieraad is mede verantwoordelijk voor de inhoud en waakt ervoor dat hun aandachtsgebieden voldoende in de uitgaven aan bod komen.

Adviserende rol/aanspreekpunt voor verpleegkundigen en andere disciplines op het gebied van hartfalen

De werkgroep heeft een adviserende rol ten aanzien van de inhoud van de opleiding tot hartfalenverpleegkundige die verzorgd wordt door de Hogeschool Utrecht.

Twee leden van de werkgroep hebben zitting in een werkgroep die als doel heeft de CBO - richtlijnen chronisch hartfalen 2002 te updaten. Tevens hebben zij zitting in subgroepen die het thema ketenzorg en prestatie indicatoren verder uitwerken.

De werkgroep is tevens gevraagd mee te werken aan de ontwikkeling van de zorgstandaard hartfalen. Deze wordt gebaseerd op de nieuwe richtlijnen en biedt straks duidelijkheid aan patiënten wat ze van een hartfalenpoli mogen verwachten, en aan zorgverleners biedt het handvaten hoe de zorg in te delen.

Samenstelling van de werkgroep

De bemanning bleef gehandhaafd op 5 personen. In november heeft een werkgroeplid opgezegd wat het totaal op 4 brengt. Een aantal mensen uit Noord- en West Nederland zullen actief benaderd worden.

Ieder lid heeft zijn eigen aandachtsgebied, waarvan hij/zij het aanspreekpunt is. In 2008 heeft de werkgroep vijf keer vergaderd.

Leden van de werkgroep (samenstelling per november 2008)

P. Ninaber	(voorzitter– NVHVV)
Marjo Schmidt	(secretaris - nieuwsbrief – adressen)
H. Glazenburg	(CNE)
J. Janssen	(cordiaal – carvasz - zorgstandaard)

Ondersteunende leden

E. Hendriks	(website)
-------------	-----------

7. Werkgroep Verpleegkundigen en Hartrevalidatie

Doelstelling:

De werkgroep Verpleegkundigen en Hartrevalidatie heeft als doel de bevordering van de inbreng van de verpleegkundige expertise in de hartrevalidatie. De Richtlijnen Hartrevalidatie van de Nederlandse Hartstichting (NHS), en de Nederlandse Vereniging van Cardiologen (NVVC), gelden hierbij als uitgangspunt.

In 2008 heeft de werkgroep hartrevalidatie zich op diverse terreinen actief ingezet. Zo hebben we weer drie sessies verzorgd voor CarVasZ 2008. Met name de sessie over de bergexpeditie is, hoewel door een betrekkelijk klein aantal congresgangers bezocht, wel zeer enthousiast ontvangen. Hetzelfde gold voor de presentatie over meten en bevorderen van leerstijlverandering en over de gevolgen van de korte opnameduur bij PCI voor het hartrevalidatietraject.

We gaan ervan uit dat we ook voor CarVasZ 2009 weer een aansprekend programma voor hartrevalidatieverpleegkundigen te bieden hebben.

Verder zijn we dan werkgroep verheugd te kunnen mededelen, dat er via de werkveldcommissie post-HBO opleiding hart-vaatverpleegkunde gewerkt concreet gewerkt is aan de totstandkoming van de uitstroommodule hartrevalidatie. Deze uitstroommodule zal in het studiejaar 2008-2009 voor het eerst verzorgd worden, we zijn derhalve zeer benieuwd naar de ervaringen van de eerste studenten die hem zullen volgen.

Een andere actie vanuit de werkgroep betreft het updaten van de landelijke lijst contactpersonen hartrevalidatie. Met deze update hebben we een instrument in handen om onze achterban meer te betrekken bij ontwikkelingen in de hartrevalidatie.

Uiteraard hebben we ons ook weer ingezet voor disciplineoverstijgende activiteiten, zoals deelname aan het CARDSS-project, waarvan eind van het jaar een vervolgonderzoek zal starten onder leiding van mw. Mariette van Engen. Dit vervolgonderzoek zal specifiek gericht zijn op de indicatiestelling voor het hartrevalidatieprogramma. Ook is er actieve participatie in het Landelijk Multidisciplinair Overleg Hartrevalidatie, een initiatief vanuit de NVVC, geweest. Belangrijk aandachtspunt hierin is momenteel de toekomstige financiering van de hartrevalidatie. Wij blijven hier actief bij betrokken, zodat ook de verpleegkundige inbreng gewaarborgd blijft.

Aangezien de ontwikkelingen in de hartrevalidatie constant doorgaan, is de werkgroep ook benaderd om te participeren in een onderzoeksgroep die de herziening van de Richtlijn Hartrevalidatie 2004 gaat doen als het gaat om psychiatrische en arbeidsre-integratieve aspecten in de hartrevalidatie. Deze onderzoeksgroep heeft haar eerste vergadering in december 2008 gehad, en dit onderzoek zal doorlopen in 2009.

Tenslotte dient nog vermeld te worden de nieuwsbrief hartrevalidatie, die in 2008 (helaas maar één keer) is uitgekomen. Hier gaat altijd veel werk in zitten, we hopen dat bij het verschijnen van dit jaarverslag de eerste nieuwsbrief voor 2009 inmiddels op de site staat. De bedoeling is dat deze nieuwsbrief twee keer per jaar uitkomt, maar dan zijn er wel meer werkgroepleden nodig die dit mogelijk kunnen maken.

Om het voortbestaan van de werkgroep hartrevalidatie te waarborgen, hebben we in het Cordiaalnummer van december 2008 een oproep voor nieuwe leden gedaan, en een flyer ontworpen voor verspreiding op congressen en scholingen. Aangezien nieuwe aanwas van cruciaal belang is in het komend jaar (2009), zal de flyer begin 2009 ook naar alle leden en coördinatoren hartrevalidatie gestuurd worden.

Met de oproep naar nieuwe werkgroepleden hartrevalidatie, wil ik dit jaarverslag eindigen. Voor de volledigheid zal tenslotte nog per punt uit het jaarplan 2008 een overzicht gegeven worden van de belangrijkste acties

Adviserende rol/ aanspreekpunt voor verpleegkundigen en andere disciplines op het gebied van hartrevalidatie.

De werkgroep kan zowel gevraagd als ongevraagd advies uitbrengen over onderwerpen die te maken hebben met de functie van verpleegkundige binnen de hartrevalidatie.

Activiteiten:

- In 2008 heeft de werkgroep in het voorjaar een digitale nieuwsbrief Hartrevalidatie uitgegeven.
- De werkgroep heeft in 2008 met name haar bijdrage aan het onderhoud van de webpagina hartrevalidatie geleverd met het zelf plaatsen van de digitale nieuwsbrief hartrevalidatie.
- Er is in 2008 een start gemaakt met het regionaal overleg coördinatoren hartrevalidatie (ROCH) voor de regio Zuidwest-Nederland. Deze nieuwe regio is in 2008 twee keer bij elkaar geweest, en de intentie is om deze frequentie ook voor 2009 te continueren. De al langer bestaande ROCH's hebben volgens eigen werkplan hun bijeenkomsten gehad.

Deelname aan de congrescommissie

De congrescommissie van de NVHVV stelt zich ten doel, jaarlijks een voorjaarscongres en een najaarscongres voor haar leden te organiseren, resp. het Venticare en het CarVasz. Door de afvaardiging van een werkgroep lid aan deze commissie, levert de werkgroep een bijdrage aan de totstandkoming van deze congressen.

Activiteiten:

- De werkgroep heeft drie presentaties verzorgd op CarVasZ, die goed ontvangen zijn door de congresgangers.
- Op het voorjaarscongres heeft de werkgroep hartrevalidatie geen bijdrage.

Deelname aan de redactieraad van Cordiaal

Cordiaal is het vakblad van de NVHVV. Deze wordt 5 x per jaar uitgegeven, waarbij alle aangesloten werkgroepen middels deelname aan de redactieraad hun (inhoudelijke) bijdrage leveren. Ook onze werkgroep levert op deze wijze haar bijdrage.

Activiteiten:

- Helaas is het ons niet gelukt zelf een auteur te vinden voor een artikel in Cordiaal. Wel is er steeds een werkgroep lid naar de vergaderingen geweest. Tevens is een oproep/flyer in de Cordiaal van december verschenen om nieuwe werkgroep leden te werven.

Deelname aan de werkveldcommissie van de Hogeschool van Utrecht

Het doel van de werkveldcommissie, is het kritisch en ondersteunend volgen van ontwikkelingen binnen de opleiding tot hart- en vaatverpleegkundige van de Hogeschool van Utrecht. Tevens ziet zij erop toe, dat het opleidingsplan beantwoordt aan de doelstelling van deskundigheidsbevordering van hart- en vaatverpleegkundige. Door het afvaardigen van een werkgroep lid aan deze commissie, kan de werkgroep invloed uitoefenen op met name die onderwerpen die specifiek te maken hebben met de uitstroomrichting hartrevalidatie.

Activiteiten:

- Doordat het minimaal benodigde aantal van vijf studenten van de post-HBO hart-vaatopleiding zich opgegeven heeft voor de uitstroom hartrevalidatie, kon in de tweede helft van 2008 concreet gewerkt worden aan de invulling van de uitstroommodule hartrevalidatie. Deze zal in mei/juni 2009 voor het eerst aangeboden worden. Hier is een afgevaardigde vanuit de werkgroep nauw betrokken.

Deelname aan de Commissie Cardiovasculaire Preventie en Hartrevalidatie

De Commissie Cardiovasculaire Preventie en Hartrevalidatie is een multidisciplinaire commissie, opgericht door de Nederlandse Vereniging voor Cardiologie, die zich tot doel stelt een goede afstemming te bereiken op het terrein van nieuwe ontwikkelingen, kwaliteit, financiering, onderzoek en nascholing op het gebied van hartrevalidatie in Nederland. Door een werkgroep lid af te vaardigen naar deze commissie, blijft de werkgroep op de hoogte van ontwikkelingen rondom de hartrevalidatie.

Activiteiten:

- De afvaardiging vanuit onze werkgroep is steeds aanwezig geweest bij de vergaderingen van de CCPH. Er is vooral sterk ingezet op de herziening indicatiestelling hartrevalidatie via het CARDSS-project, en op het komen tot een richtlijnherziening op psychiatrische en arbeidsgerelateerde aspecten van hartrevalidatie. Beide onderwerpen zullen in 2009 vervolgd worden.

Deelname aan het bestuur van de NVHVV

Alle voorzitters van de werkgroepen binnen de NVHVV vormen gezamenlijk het Algemeen Bestuur van de NVHVV. De voorzitters van onze werkgroep zullen dan ook beurtelings aanwezig zijn bij de bestuursvergaderingen. In deze vergaderingen worden lopende zaken doorgenomen, worden ontwikkelingen in de diverse werkgroepen besproken en worden verdere ontwikkelingen binnen de NVHVV besproken/ ingezet.

Activiteiten:

- Er zijn vier bestuursvergaderingen geweest in 2008, waarbij steeds één van de voorzitters van de werkgroep aanwezig was om inbreng vanuit de hartrevalidatie te leveren.

Uitgeven van het starterspakket

Verpleegkundigen die starten met het implementeren van de Richtlijnen Hartrevalidatie in hun organisatie, blijken behoefte te hebben aan een basishandleiding, waarin beschreven staat hoe dit aangepakt kan worden. In 2001 is hiertoe een handleiding, het starterspakket, ontwikkeld en uitgegeven. Inmiddels is het starterspakket op cd-rom verschenen, en ook alleen nog in deze vorm verkrijgbaar. De werkgroep blijft medeverantwoordelijk voor het uitgeven en up-to-date houden van dit starterspakket.

Activiteiten:

- Er zijn weliswaar inventariserende taken uitgevoerd ter herziening van het starterspakket, maar dit heeft in 2008 niet geresulteerd in concrete aanpassingen in het starterspakket.

Ontwikkelen van een scholingsprogramma voor hartrevalidatie- verpleegkundigen/ coördinatoren

De werkgroep zal, in navolging van de werkgroepen Vasculair en Hartfalen, een scholingsprogramma ontwikkelen, dat specifiek voor onze doelgroep interessant is. De intentie is op termijn (2009?) een tweetal scholingsdagen per jaar te organiseren; 1 in het voorjaar, 1 in het najaar. Om dit mogelijk te maken, zullen in 2008 de nodige voorbereidingen getroffen worden.

Activiteiten:

- Er is een begin gemaakt met de oriëntatie op onderwerpen voor de CNE-scholing in 2009. Eén van de werkgroepleden heeft contact gehad met de vasculaire werkgroep, om zodoende ervaringen en aandachtspunten te vergaren voor de eigen organisatie van nascholing. Er is een concrete datum vastgesteld voor de scholingsdag in het najaar van 2009.

Participatie in promotieonderzoek naar stop-rook interventies vanuit de Open Universiteit

De werkgroep is benaderd om mee te denken over interventies die het stoppen met roken kunnen ondersteunen. Hiertoe is in 2007 een subsidieaanvraag gedaan bij ZonMW, en is een werkgroep lid toegevoegd als projectadviseur. Deze participatie zal in 2008 een intensiever karakter krijgen.

Activiteiten:

- Helaas is het promotieonderzoek pas in de laatste maand van 2008 wat concreter geworden. Er is alleen mailcontact geweest, waarschijnlijk zal in 2009 het onderzoek zelf plaats gaan vinden, en zal er intensiever contact zijn.

Participatie in de totstandkoming van DVD “verder na een infarct”

De werkgroep heeft een belangrijk aandeel in de totstandkoming van een nieuwe DVD voor hartrevalidanten. Deze DVD is een productie van de Nederlandse Hartstichting i.s.m. Icare, en komt in nauwe samenwerking met de werkgroep “hartrevalidatie” tot stand. Naar verwachting zal de DVD het eerste kwartaal van 2008 klaar voor gebruik zijn.

Activiteiten:

- In het laatste kwartaal van 2008 is er uiteindelijk toch een release van de DVD gekomen. Dit is helaas niet in samenspraak gebeurd met partijen die bijgedragen hebben aan de totstandkoming van de DVD. Om het proces van zowel de totstandkoming als de release van de DVD te evalueren, zal begin 2009 nog een afspraak gemaakt worden met betrokken partijen die de DVD geproduceerd en uitgebracht hebben.

Samenstelling van de werkgroep hartrevalidatie in 2008:

Petra van Arkelen, Ziekenhuis Rivierenland Tiel, voorzitter
Didi Bosma, Albert Schweitzer Ziekenhuis Dordrecht, voorzitter
Monique Renema-Klijn, CWZ Nijmegen, secretaris
Anneke Venema-Vos, Boven-IJ Ziekenhuis Amsterdam, lid
Jolanda Zaaijer-Reulink, Alysis Zorggroep Rijnstate Arnhem, lid
Myriam Zootjes-Mes, Alysis Zorggroep Rijnstate Arnhem, lid
Nelly de Wijs, Lievensberg Ziekenhuis Bergen op Zoom, lid
Anneke van der Veen, Isala Klinieken Zwolle, lid

8. Werkgroep Thoraxchirurgie

Oprichting

De werkgroep thoraxchirurgie is opgericht op 6 februari 2006 en bestaat momenteel uit 8 leden. De werkgroep heeft veel ideeën voor de toekomst, immers het thoraxchirurgisch werkveld heeft vele specifieke kanten. In dit derde jaar was het vergroten van het netwerk een belangrijk speerpunt. Daarnaast is er flink gebrainstormd over een te ontwikkelen competentieprofiel voor de Cardio-thoracale chirurgie verpleegkundige

Doel van de werkgroep

- Netwerkfunctie en informatiepunt voor CTC-verpleegkundigen en andere belangstellenden.
- Het volgen van verpleegkundige ontwikkelingen en innovaties op het gebied van de cardio-thoracale chirurgie.
- Een aandeel leveren in de deskundigheidsbevordering van (medium care) verpleegkundigen die werkzaam zijn binnen de thoraxchirurgie door het delen van kennis en vaardigheden ten aanzien van de zorg voor de Cardio-thoracale chirurgische patiënt.
- Uitdragen van gedachtegoed rondom ketenzorg rondom cardio-thoracale chirurgie
- Professionalisering van de beroepsgroep

Bijeenkomsten:

De werkgroep is in 2008 5 keer bijeen geweest. Naast deze bijeenkomsten zijn er diverse extra bijeenkomsten geweest met de werkgroep congressen waarin Gea Carlier de werkgroep cardio-thoracale chirurgie vertegenwoordigde. Daarnaast vertegenwoordigt Eveliena van de Kraats de werkgroep in de redactieraad.

Resultaten

- De werkgroep heeft een actieve bijdrage geleverd aan het CarVasZ symposium door 3 sessies inhoudelijk te vullen en sprekers daarbij te zoeken (3 onderwerpen waarbinnen 3 presentaties per onderwerp).
- Tijdens het CarVasZ symposium heeft elke bezoeker die een sessie bezocht, georganiseerd door de werkgroep, een flyer gekregen waarin de werkgroep nogmaals gepresenteerd werd.
- De werkgroep heeft een flink aantal bezoeken gebracht aan alle thoraxchirurgische centra, waarbij zij zichzelf uitnodigde en op de agenda zette van de afdeling Cardio-thoracale chirurgie van het betreffende ziekenhuis.
- Komend voorjaar zullen de overige cardio-thoracale chirurgische ziekenhuizen bezocht worden.
- Op de ledenvergadering van de NVHVV heeft de werkgroep zich eveneens gepresenteerd.
- De werkgroep heeft actief gezocht naar een redactielid voor de Cordiaal, aangezien het niet haalbaar bleek voor de werkgroepleden om een redactielidmaatschap te vervullen naast een werkgroepidmaatschap. Eelkje Wolf uit het St. Antonius Ziekenhuis is bereid gevonden
- De redactieraad ziet mede toe op de inhoud en onderwerpen die de werkgroep vertegenwoordigen, en voor de verpleegkundigen binnen Cardio-thoracale chirurgie interessant zijn.

- In het kader van de professionalisering van de beroepsgroep is de werkgroep bezig de ontwikkeling van een competentieprofiel voor de Cardio-thoracale chirurgie verpleegkundigen. Op de eerstkomende CNE dag zal hiervoor tijd ingeruimd worden.
- Alle hoofden van de Cardio-thoracale chirurgie ziekenhuizen ontvingen een brief met daarin de aanmoediging hun medewerkers te stimuleren kennis te nemen van de werkgroep Cardio-thoracale chirurgie binnen de NVHVV en contactpersonen te leveren.
- In het afgelopen jaar hebben Charles Wiellersen en Jacqueline Timmer de werkgroep verlaten. Hun plaats werd gelukkig ingenomen door Mirjam Kolkman en Mieke Bril. In verband met zwangerschapsverlof nam Carolina Bartels een aantal maanden rust, maar heeft nu haar plaats weer ingenomen.

Communicatie

De communicatie loopt voornamelijk via de e-mail en per telefoon.

Na elke vergadering worden de notulen naar het dagelijks bestuur van de NVHVV gezonden.

Samenstelling per december 2008

- Eveliena van de Kraats, (voorzitter) *nurse practitioner* Cardio-thoracale chirurgie, St. Antonius Ziekenhuis Nieuwegein
- Carolina Bartelds, (secretaris) *medium care verpleegkundige* Cardio-thoracale chirurgie, Universitair Medisch Centrum Utrecht
- Evelien Verweij, (penningmeester) *verpleegkundig zorgcoördinator* Cardiologie en Cardio-thoracale chirurgie, St. Antonius Ziekenhuis Nieuwegein
- Joyce Zweers, *verpleegkundig specialist*, Universitair Medisch Centrum Utrecht
- Arno Boekema, *verpleegkundige-plus* afdeling thoraxchirurgie, Isalaklinieken Zwolle
- Mirjam Kolkman, *verpleegkundige* Cardio-thoracale chirurgie UMC St Radboud in Nijmegen
- Mieke Bril, *verpleegkundige* Thoraxcentrum Twente in Enschede
- Gea Carlier (tevens afgevaardigde in de werkgroep congressen) *teamleider medium Care*. St. Antonius Ziekenhuis Nieuwegein

9. Werkgroep Vasculaire Verpleegkunde

2008 is een roerig jaar geweest voor de vasculaire werkgroep. Ondanks afwezigheid en ziekte van enkele leden hebben we toch een heel productief jaar achter de rug.

Het **cluster deskundigheidsbevordering** heeft zich bezig gehouden met scholing en bijscholing van de vasculaire groep.

- In 2008 hebben er weer een drietal succesvolle en drukbezochte CNE-VC scholingen plaatsgevonden. De onderwerpen waren vernieuwend en sloten goed aan bij de praktijk. De dagen zijn positief en als zeer waardevol ontvangen bij de deelnemers.
- De opleiding Hart- en Vaatverpleegkundige aan de Hoge school in Utrecht heeft dit jaar voor de inhoud van de opleiding goed gescoord. De opleiding werd gewaardeerd met een cijfer van ca. 8.0.
- Binnen de CarvasZ heeft de werkgroep een bijdrage geleverd aan de vasculaire sessie. Ook hier zijn de onderwerpen divers en vernieuwend ervaren.
- Binnen het platform Vitale Vaten is hard gewerkt aan de Zorgstandaard. Een aantal leden zijn betrokken geweest bij de ontwikkeling van deze zorgstandaard. Er is een zorgstandaard voor de zorgverlener en de patiënt ontwikkeld. Deze zal in februari 2009 worden gepresenteerd en verder uitgerold worden.
- Quadriiceps is in 2007 van start gegaan. In 2008 hebben we een actieve bijdrage geleverd vanuit de vasculaire werkgroep. In 2009 volgt een symposium waarin een aantal leden een workshop zullen verzorgen. Onze actieve participatie zullen we in 2009 op dezelfde wijze blijven waarborgen.
- We zijn als werkgroep betrokken bij de herziening van de CBO richtlijn cardiovasculair risicomangement. Er is gevraagd om kritisch naar de inhoud te kijken en mee te denken over mogelijke verbeterpunten. Momenteel fungeert Annemieke als meeleezer van de nieuwe richtlijn, die naar verwachting in juli 2009 uit zal komen.

Het **cluster communicatie** heeft zich in 2008 bezig gehouden met de vernieuwing en verbetering van de website NVHVV voor wat betreft het vasculaire gedeelte.

- Zij hebben o.a. de rubriek onderzoek en wetenschap bijgewerkt. Hier kunnen relevante wetenschappelijke artikelen en onderzoeken toegevoegd worden om zo een breder publieke trekken.
- Daarnaast hebben zij een overzichtelijke agenda toegevoegd waarop allerlei interessante data van congressen, symposia, lezingen e.d. genoteerd worden.
- Tevens is de rubriek kennisdocumenten toegevoegd waarop handige link en documenten vermeld staan die men ondersteuning kan bieden in de eigen praktijk.
- Als laatste is er een rubriek Netwerk vasculair opgezet waar vasculair verpleegkundige zich op aan kunnen melden zodat het netwerken binnen de vasculaire zorg vergemakkelijkt wordt.
- Vanuit het cluster communicatie is er een actieve participatie in de werkgroep Cordiaal. We zijn heel trots dat er vanuit de vasculaire werkgroep een tweetal artikelen geschreven zijn voor de Cordiaal. Het eerste artikel ging over ABPM geschreven door Lenneke Verdouw. Het tweede artikel dat is geschreven door Hella Grandjean gaat over OSAS en zal spoedig in een volgend nummer gepubliceerd worden.
- PCNA loopt nog. Het is de bedoeling om een internationaal netwerk voor vasculair verpleegkundige op te zetten. Emailverkeer komt langzaam op gang.

Ondanks een roerig jaar, kijken we tevreden terug op onze activiteiten van dit jaar.

Indeling clusters

Communicatie:

Netwerkactiviteiten, website NVHVV, cordiaal,

Deskundigheidsbevordering:

CNE-VC, werkveldcommissie opleiding, CarvasZ, CBO-richtlijn, platform vitale vaten, Quadriiceps.

CNE VC 2008

28 Maart Allochtonen en HVZ

3 juni Vrouwen en HVZ

25 september Evidence Based in vasculair perspectief

Vergaderingen

4 x in 2008 waarvan 1 x op locatie.

2x vergadering CNE-VC

10. Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek

Doel

Net als voorgaande jaren heeft de werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek zich ten doel gesteld 'het stimuleren van de wetenschappelijke onderbouwing van de verpleegkundige zorg aan patiënten met hart- en vaatziekten'. Dit beoogt zij te doen door onderzoek op het gebied van hart- en vaatverpleegkunde verder te stimuleren en de afstand tussen praktijk en onderzoek te verkleinen.

In 2008 heeft de werkgroep door middel van onderstaande activiteiten deze doelstelling nagestreefd.

Activiteiten

Deskundigheidsbevordering via Cordiaal

- 1 De werkgroep verzorgde de rubriek 'Onderzoek...en nu de praktijk' in het verenigingsblad Cordiaal. In de nummers van Cordiaal in 2008 werden in totaal 3 samenvattingen van wetenschappelijke publicaties gepubliceerd.
  - Van de Wetering H, Lenzen M. Review: aanpassen van leefstijl na hartinfarct. Cordiaal 2008;1:29.
  - Luttik ML, Van 't Verlaat PG. Cardiovasculaire risicoreductie bij ouder vrouwen: een kwalitatieve studie. Cordiaal 2008;2:67.
  - Schiks I, van de Wetering H. zijn de resultaten statistisch en/of klinisch significant? Cordiaal 2008;5:167-168.
- 2 De werkgroep verzorgde de rubriek 'Onderzoek ..... de theorie' over onderzoekstechnieken en -terminologie in het verenigingsblad Cordiaal. De artikelen waren:
  - Lenzen M, Van de Wetering H. Literatuuronderzoek: het review-artikel. Cordiaal 2008;1:28.
  - Van 't Verlaat PG, Luttik ML. Data verzamelen door interviews. Cordiaal 2008; 2:66.
  - Van Dishoeck AM, Van 't Verlaat PG. Power of onderscheidingsvermogen van een onderzoek. Cordiaal 2008;4:132-134.

Een werkgroeplid coördineerde beide rubrieken.

Een werkgroeplid heeft in Cordiaal gepubliceerd over eigen onderzoek of projecten.

- Van de Wetering H, Rasoul S, Van 't Hof A. Prehospital diagnose, triage en behandeling door ambulanceverpleegkundigen. Cordiaal 2008;1:12-16.

Deskundigheidsbevordering en netwerkvorming binnen Nederland

- 1 Deelname namens de werkgroep aan de programmacommissie van de NVHVV door Henri vd Wetering;
- 2 Het selecteren van de abstracts voor het geven van een presentatie over onderzoek en praktijk bij CarVasZ 2008;
- 3 Het vormen van de jury van de Poster Award CarVasZ 2008;
- 4 Het verzorgen van drie sessies bij CarVasZ 2008;
- 5 Het verzorgen van het voorzitterschap van diverse sessies bij CarVasZ 2008.

Deskundigheidsbevordering en netwerkvorming binnen Europa

- 1 Het onder de aandacht brengen van en stimuleren van deelname aan het jaarlijkse congres van de European Society of Cardiology (ESC), en aan de Spring Meeting van de Council on Cardiovascular Nursing and Allied Professions. Dit gebeurde o.a. via de eigen netwerken van de leden. Ook werd het inzenden van abstracts gestimuleerd.
- 2 De volgende leden hebben presentaties gegeven:
Mattie Lenzen en Marie-Louise Luttik op de Spring Meeting van de Council on Cardiovascular Nursing and Allied Professions van de ESC (maart 2008, Malmö);
Mattie Lenzen, Marie-Louise Luttik en Henri van de Wetering op het Annual Congress of

the ESC (september 2008, München);

Henri van de Wetering op het 6th World Stroke Congress, (september 2008, Wenen);

Henri van de Wetering op het ESC Congress Acute Cardiac Care (oktober 2008, Versailles).

- 3 Mattie Lenzen, Marie-Louise Luttik en Henri van de Wetering schreven, samen met 2 andere auteurs, een congresverslag van het Annual Congress of the ESC in Cordiaal.

Advisering /consultering

- 1 De werkgroepleden hebben op diverse wijzen en diverse momenten onderzoeksadviezen gegeven aan andere leden of belangstellenden, in algemene zin over onderzoeksmethoden en op het gebied van hun eigen expertise. De vragen werden soms persoonlijk gesteld tijdens congressen of bij presentaties, maar ook kwamen enkele vragen binnen via de NVHVV website;
- 2 Enkele leden hebben artikelen gereviseerd voor de European Journal of Cardiovascular Nursing.

Scholingsdag

De werkgroep heeft in 2008 zich verdiept in het plan om een scholingsdag te organiseren volgens de opzet van CNE gericht op de verpleegkundige praktijk waarbij verschillende aspecten van wetenschappelijk onderzoek in meer of mindere mate aan bod komen.

Samenstelling

De werkgroep kwam het afgelopen jaar 6 keer bij elkaar en heeft steeds bestaan uit 8-9 leden. De leden zijn verpleegkundigen met verschillende cardiovasculaire aandachtsgebieden en verschillende wetenschappelijke achtergronden. In het afgelopen jaar is geen enkel lid vertrokken, er heeft zich een nieuw lid aangemeld.

Werkgroepleden 2008:

Mw. drs. A.M. van Dishoeck

Dhr dr. M.J. Lenzen, *voorzitter en contactpersoon vanuit bestuur NVHVV*

Mw. dr. M.L. Luttik

Mw. drs. M. Rolfes

Mw. drs. I. Schiks, *secretaris*

Mw. drs. P.G. Van 't Verlaat

Dhr. H. van de Wetering, MA ANP

Mw. drs. O. Witjes-Woning, *vanaf april 2008*

Mw. N de Wijs

11. Werkgroep Interventiecardiologie

Als voorzitter ben ik met recht trots op de leden van deze werkgroep die bestaat uit een aantal actieve leden uit diverse interventiecentra in Nederland. De lange afstanden zijn geen belemmering tot deelname aan alle geplande vergaderingen en iedereen is erg betrokken bij het werk dat we in - en voor de werkgroep verzetten.

Activiteiten:

- 1) In de afgelopen periode hebben we binnen de werkgroep de taken verdeeld en tot een van die taken behoort het schrijven van een nieuwsbrief. Wij rouleren hierin bij tourbeurt onder de werkgroepleden.
- 2) De tweede versie is in wording voor publicatie op de website. Actie: Marjo en Lex
- 3) Tinka deutekom draagt zorg als secretaris voor de jaarlijkse begrotingsoverzichten. Voor 2009 ontvang ik graag van Mechtild de balans tot op heden. Mariette Borgemeester(AMC) is als lid van de congrescommissie druk bezig met de voorbereidingen voor CarVasz 20 nov as. Zij heeft samen met mij een goed programma voor de Interventiecardiologie samengesteld met deelname van prominente sprekers.
- 4) 24 en 25 april heeft de Nursing Spring Meeting in Dublin plaatsgevonden. Eveline Groenewegen EMC (lid van de WICN) heeft dit congres bezocht en zal hiervan een kort verslag geven in de volgende nieuwsbrief.
- 5) Op 24 okt as vindt het Vlaams cathlabsymposium plaats. Het wordt dit jaar georganiseerd door de Vlaamse cathlabvereniging. Locatie; Club Floreal te Blankenberge. Zie site cathlabvereniging.be.
- 6) Een van de onderwerpen dat dit kalenderjaar onze aandacht heeft is de accreditatie van opleidingen en bijscholingen voor interventiecardiologie medewerkers. Er wordt veel aan congressen en bijscholing georganiseerd in het land binnen ons vakgebied.
- 7) Roly Kok (VU) en Ank Adan(AMPHIA) hebben het sterk verouderde functieprofiel van de cathlabmedewerker inmiddels in vergevorderde conceptvorm herschreven samen met alle werkgroepleden. Binnenkort vindt er inmiddels, een 2de bijeenkomst plaats met Robbert Vermeulen, verpleegkundig wetenschapper uit UMCG. Hij zal het vernieuwde functieprofiel gaan omzetten middels de CANMEDS-methode. Ook dit jaar weer heb ik i.s.m. het opleidingscentrum van het ErasmusMC de jaarlijkse bijscholings-en verdiepingscursus Interventiecardiologie voor interventie medewerkers georganiseerd. Hiervoor is veel animo vanuit de diverse interventiecentra in Nederland. Het is opnieuw een gevarieerd programma geworden met vakinhoudelijke aspecten, innovatie en nieuwe technologieën binnen het vakgebied van de interventiecardiologie.
- 8) De WICN heeft het adresboekje van alle bestaande interventiecentra in Nederland opnieuw aangepast met de nieuwste gegevens per interventiecentrum zoals aantal FTE, aantal en soort procedures per kalenderjaar, aantal overuren per jaar en de prognose voor 2009-2010.
- 9) Een actiepoint voor de voorzitter dat nog openstaat voor de komende maanden is het aanschrijven via een officiële brief van de diverse bestaande werkgroepen binnen de interventiecardiologie. Denk hierbij aan de WICN, WIL, WIC,NVVC en de VCV. Op deze manier zullen wij ons als werkgroep kenbaar maken en een vertegenwoordiging vormen voor een gestaag groeiende beroepsgroep van cathlabmedewerkers in Nederland.
- 10) Wat betreft deelname aan congressen: M de Ronde heeft een presentatie gegeven tijdens het Nederlands-Vlaams cathlabsymposium in Tilburg afgelopen nov 2008 en participeert wederom als voorzitter tijdens CarvasZ 2009.
- 11) Afgelopen kalenderjaar hebben wij 5 reguliere vergaderingen belegd. Daarnaast hebben er een aantal extra vergaderingen plaatsgevonden vanwege de voortgang voor het herschrijven van het functieprofiel. Dit jaar staan er 5 tot 6 op de agenda gepland.

Samenstelling van de werkgroep:

Voorzitter: Marjo de Ronde, (WIL) afdelingscoördinator Afdeling Interventiecardiologie
Erasmus MC Rotterdam

Vicevoorzitter: Lex Lakerveld, (WIL) waarnemend hoofd Afdeling Interventiecardiologie
Catharinaziekenhuis Eindhoven

Secretaris: Alexander Laurensen, (WIL) BBIC/CCU Interventieverpleegkundige Afdeling
Interventiecardiologie Catharinaziekenhuis Eindhoven

Penningmeester: Tinka Deutekom, (WIL) hoofd Interventieafdeling Cardiologie en
functieafdeling UMCU Utrecht

Redactieraad Cordiaal:

Margje Vermeulen (WICN) Interventieverpleegkundige UMCU Utrecht

Congreswerkgroep: Mariette Borgemeester, (WICN) BBIC /Interventieverpleegkundige
Afdeling Interventiecardiologie AMC Amsterdam

Andere functies:

Roly Kok, (WICN), interventieverpleegkundige Afdeling Interventiecardiologie VU Amsterdam
Taak: Herzien en herschrijven van het bestaande functieprofiel cathlabmedewerker

Ank Adan: (WICN), interventieverpleegkundige Afdeling Interventiecardiologie Amphia
ziekenhuis Breda

Taak: Herzien en herschrijven van het bestaande functieprofiel cathlabmedewerker

Vriendelijke groeten,
Namens de werkgroep Interventiecardiologie,
M.J.A.G. de Ronde, voorzitter

12. Werkgroep ICD-begeleiders

In 2008 zijn bijna alle implantatiecentra aangesloten bij de werkgroep ICD-begeleiders. Door de nog steeds groeiende patiëntengroep die in aanmerking komt voor een ICD, is de behoefte naar uniformiteit onder de werkgroepleden groot.

Zo is het idee ontstaan om een zorgpad te ontwikkelen voor alle ziekenhuizen die te maken krijgen met de ICD-drager.

Het zorgpad, in de vorm van een flowchart, kan gebruikt worden als richtlijn voor de patiëntenstroom van de ICD-drager. Het is op dusdanige wijze ontwikkeld dat ook de verwijzende ziekenhuizen, zij die hun patiënten insturen naar een implantatiekliniek, in kunnen stromen in de eerste fase van het zorgpad. Zowel de European Society of Cardiology, American Heart Association als de NVVC hebben richtlijnen opgesteld waarmee de indicatie voor een ICD voor verschillende patiënten categorieën wordt beschreven. Dit is verwerkt in een medische flowchart. De werkgroep ICD-begeleiders heeft hier een verpleegkundige flowchart aan toegevoegd in de vorm van een zorgpad. We hopen door middel van dit zorgpad eenduidigheid te kunnen waarborgen in de zorg en mogelijk ook efficiënter om te kunnen gaan met de opnametijd. Daarnaast zal professionalisering van het zorgpad de acceptatie bevorderen van de ICD-drager. De efficiënte manier van werken zal direct een positief effect hebben op de ICD-drager en zijn naasten. Dit is één van de doelen die de werkgroep steeds voor ogen houdt.

Ook is er in 2008 een digitale patiëntenbrochure ontwikkeld. De brochure is tot stand gekomen door de gezamenlijke kennis van de ICD-begeleiders. De brochure zal in het eerste kwartaal van 2009 op Internet te downloaden zijn op de website van het NVHVV. De brochure bestaat voor een deel uit pathologie, uitleg over de implantatie en een deel over de leefregels. Het medische gedeelte van de brochure is tot stand gekomen met medewerking van Cardiologische ondersteuning.

Zowel het zorgpad en de digitale brochure zal een positieve bijdrage leveren aan het welzijn van de ICD-drager en zijn naasten.

Doelstellingen van het WIBN:

- Goed functionerend netwerk van ICD-begeleiders en andere belangstellende uit de gezondheidszorg en industrie.
- Het uniformeren van bestaande protocollen.
- Het bewaken en up to date houden van het ontwikkelde zorgpad.
- Bekendheid geven aan het ontwikkelde zorgpad, door vertegenwoordiging op congressen en publicatie.
- Het plaatsen van de digitale patiëntenbrochure op de website van het NVHVV.
- Het up to date houden van de digitale patiënten brochure .
- Het verder uitdiepen van de eigen website die onderdeel is van het NVHVV.
- Goede communicatieve samenwerking met patiëntenbelangenverenigingen.
- Het verzorgen van (na) scholing aan verpleegkundigen en andere zorggerelateerde disciplines rondom de ICD-drager.
- Het bijwonen, deelnemen en invullen van congressen.
- Het opstellen van een functieomschrijving voor ICD-begeleiders.
- Het op de hoogte blijven en uitwisselen van ontwikkelingen op het gebied van de ICD.

Aandachtsgebieden subgroepen

Binnen de werkgroep van ICD-begeleiders zijn er subgroepen samengesteld. De aandachtsgebieden van de subgroepen zijn;

- Website / communicatie
- Congres / scholing
- Cordiaal

- Landelijke patiënten brochure
- Functieomschrijving / functiewaarderingsgroep

Bijeenkomsten

De werkgroep is in 2008 vier keer bijeen geweest. Tussen de bijeenkomsten van de werkgroep hebben de subgroepen diverse keren contact met elkaar gehad.

Resultaten

- In 2008 zijn vijftien implantatiecentra aangesloten bij het WIB.
- Er is een zorgpad ontwikkeld wat publiciteit heeft gekregen.
- De digitale patiënten brochure is bijna afgerond.
- Het samenwerkingsverband tussen de werkgroepleden verloopt zeer soepel. Er is veel kennisoverdracht.
- Voor Carvasz heeft het WIB invulling gegeven aan het programma door het leveren van sprekers en een posterpresentatie.

Communicatie

Naast de bijeenkomsten van de werkgroep en subgroepen verliep de communicatie via e-mail en telefoon. Na iedere bijeenkomst werden notulen per e-mail rondgestuurd.

Samenstelling werkgroep ICD per december 2008

- Eefje Postelmans (Voorzitter) ICD-verpleegkundige Amphia Ziekenhuis Breda
- Aad Neuteboom (Penningmeester) teamleider cardiologie LUMC
- Loes Weteling (Secretaris) PM/ICD technicus Medisch Centrum Alkmaar
- Agnes Verkerk, ICD verpleegkundige, AMC
- Anjo van Staaveren, ICD verpleegkundige/ Technicus OLVG
- Henk Winnen, PM/ICD technicus UMC St. Radboud
- Marja Verkerk, ICD verpleegkundige UMCU
- Noortje Bijvoet, ICD verpleegkundige VUMC
- Resy Verheyen, ICD verpleegkundige St. Antonius Nieuwegein
- Anja Luijten, ICD verpleegkundige Catharina Ziekenhuis Eindhoven
- Karen Boereboom, ICD verpleegkundige Catharina Ziekenhuis Eindhoven
- Saskia Elshout, ICD verpleegkundige VUMC
- Ans Heemskerk, ICD verpleegkundige LUMC
- Marieke Lameijer, Nurse Practitioner EMC
- Marcel Samuels, PM/ICD technicus Leander MC
- Aafke Klungel, UMCG
- Hidde Weetink, ICD verpleegkundige Amphia Breda
- Manette Coremans, ICD begeleider MC Haaglanden locatie Westeinde
- Siona van den Pol, ICD begeleider ISALA
- Jessika Westemeijer, ICD begeleider ISALA